

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการงานวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Development of the Research Management Guidelines Faculty of Education Mahasarakham University

รุ่งทิพย์ สิงพร¹

Rungthip Singporn¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการงานวิจัยในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ 2) ศึกษาแนวทางในการพัฒนากลไกการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง คืออาจารย์นักวิจัยในคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 72 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการงานวิจัยปัจจุบันของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามวงจร PDCA สามารถปฏิบัติได้ในระดับดี การกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงานเป้าหมายของการบริหารงานวิจัย สามารถทำได้ค่อนข้างชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมาย การพัฒนาคุณภาพการวิจัย ทั้งระยะสั้นและระยะยาว การดำเนินการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการดำเนินการประเมินตนเอง (SAR) ให้เป็นไปตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพด้านการบริหารงานวิจัย มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงด้านการบริหารจัดการงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. แนวทางในการพัฒนากลไกการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพคือ การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย คณะควรส่งเสริมการวิจัยเชิงบูรณาการ มีงบประมาณสนับสนุนการวิจัย และมีการประสานงานนักวิจัยต่างสาขา สร้างเครือข่ายหรือภาคีวิชาการในการวิจัยกับหน่วยงานอื่นๆ สนับสนุนด้านเทคโนโลยี สารสนเทศในการค้นคว้าวิจัย และกระตุ้นให้คณาจารย์คิดค้นพัฒนางานวิจัย ด้านการบริหารระหว่างดำเนินการวิจัย ควรมีระบบสนับสนุนการนำแนวคิดหรือวิธีการใหม่ๆ มาปรับใช้ในการวิจัย ให้อิสระในการดำเนินการวิจัย และมีความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที ด้านการ

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Faculty of Education, Mahasarakham University

บริหารเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ควรอำนวยความสะดวกในการจัดการทรัพยากรสิ่งทางปัญญา มีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อเผยแพร่ตีพิมพ์ผลงานวิจัยให้กับนักวิจัยและควรมีการถ่ายทอดเทคโนโลยี จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานวิจัย โดยมีความต้องการในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารจัดการงานวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study state and problems of Research Management system in Faculty of Education, Mahasarakham University 2) to present guidelines of system and mechanism development. The sample consisted of 72 teachers who were teaching in Mahasarakham Universities by using purposive sampling. The research tool was questionnaires. The data were analyzed by mean, standard deviation and descriptive statistics analysis.

The result found that:

1) The research management of the Faculty of Education, Mahasarakham University from was good according to PDCA cycle. Determining of strategy, policy, plan and objective of research management was clear and correspond with the purposes of research development, educational standard and key quality indicator for short-terms and long-term. Monitoring and evaluation of performance is importance to make the operation as effective as possible and to be able to report on results at the end of the research project (SAR).

2) Developing a research proposal is very important of the guidelines of system and mechanism development to be effective and comprehensive to meet the needs of practitioners. The faculty should promote integrated research, development budget to support research, network coordinating with different field researchers for more coherence in developing research, supporting faculty research with information technology and encourage teachers research. This guideline can help researcher to support the need for research and ensure that research staff have adequate resources to conduct the research.

Keywords: Research management, Faculty of Education, Mahasarakham University

บทนำ

การวิจัยเป็นกระบวนการได้มาซึ่ง
ข้อความรู้ที่ เชื่อถือได้ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ซึ่งอาจ

อยู่ในรูปของกฎหรือ ทฤษฎีเพิ่มเติมความรู้ของ
ศาสตร์ต่าง ๆ ให้เจริญงอกงาม สถาบันอุดมศึกษา
ในฐานะผู้นำและมีความเป็นเลิศทาง วิชาการ

เป็นแหล่งรวมนักวิชาการ รวมทั้งมีอิสระและเสรีภาพทางวิชาการอย่างเพียงพอแก่การทำวิจัย จึงมีความเหมาะสมในการเป็นผู้นำสำหรับงานทางด้านการวิจัย ซึ่งจากการสำรวจศักยภาพของบุคลากรและนักวิจัย ของประเทศไทยในปี 2545 พบว่าส่วนใหญ่อยู่ใน หน่วยงานอุดมศึกษาของรัฐ ร้อยละ 39.93 (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2551: 9) และ เป้าหมายของแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปีฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) มุ่งพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาใน การสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศในโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: ก-ข) โดยที่มหาวิทยาลัยมีหน้าที่สอน และถ่ายทอดความรู้ให้แก่เยาวชนและผู้เรียน พร้อมๆ กับทำหน้าที่รวบรวม สังเคราะห์วิเคราะห์ สร้างและเผยแพร่ “ความรู้” ที่เป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาประเทศ นำพาสังคมไปสู่ความ เป็นอารยประเทศอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 4) ดังนั้นการวิจัยจึงเป็นพันธกิจสำคัญ ประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งตัวบ่งชี้ด้าน ผลผลิต การวิจัยเป็นมีความสัมพันธ์กับคะแนน องค์ประกอบ คุณภาพมหาวิทยาลัย (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2541: 47) และ สถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐ มีแนวโน้มที่จะ สนับสนุนการวิจัยเพื่อ พัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย ชั้นนำของ ประเทศ ภูมิภาคเอเชีย และนานาชาติ (มานิต บุญประเสริฐและคนอื่นๆ, 2546: 12) แม้ว่าพันธกิจด้านการวิจัยเป็นพันธกิจที่สำคัญ ของอาจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวข้างต้นแต่ผล การปฏิบัติงานในด้านนี้ยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ดังที่ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) (2552: 18-20) วิเคราะห์ ผลการประเมินคุณภาพภายนอก

สถาบันอุดมศึกษา (พ.ศ. 2549-2550) ซึ่ง ประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองไป แล้ว 140 แห่ง พบว่าในมาตรฐานที่ 2 มาตรฐานด้าน งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ มีผลการประเมินระดับ “พอใช้” 47 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 35.87 และผลการ ประเมินในระดับ “ควรปรับปรุง” จำนวน 15 แห่ง คิดเป็น ร้อยละ 11.45 ซึ่งรวมทั้งสองระดับ มีจำนวน 62 แห่งคิด เป็นร้อยละ 47.32 ซึ่งเมื่อ เปรียบเทียบกับมาตรฐาน ด้าน อื่นๆ จะพบว่า ในมาตรฐานด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ นี้ มีผลการประเมินระดับ “พอใช้” และระดับ “ควรปรับปรุง” มากกว่ามาตรฐานอื่นๆ และนอกจากนี้ ใน รายงานระบุข้อสังเกตว่าสถาบันอุดมศึกษาทุก กลุ่มมีผล การดำเนินงานในมาตรฐานด้านการวิจัย ต่ำกว่ามาตรฐาน อื่นๆ

การวิจัยก่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่และนวัตกรรมใหม่ ทำให้ หน่วยงาน องค์กรและประเทศเกิดความก้าวหน้า สามารถแข่งขันและพึ่งพาตนเองได้ในสถาบัน อุดมศึกษาจึงได้ให้ความสำคัญกับการวิจัย โดย กำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ให้คณาจารย์ทำหน้าที่หลักทางด้านการ สอนและการวิจัย และมาตรา 30 ให้สถานศึกษา พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริม ให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละ ระดับการศึกษาดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการวิจัยเป็นภารกิจหนึ่งที่สำคัญ และเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้มาตรฐานตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา (สกอ.) จึงได้กำหนดคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา โดยให้มีระบบการประกัน คุณภาพ ซึ่งการวิจัยเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการ ประเมินคุณภาพมาตรฐานในการศึกษา

ภายใน นอกจากนั้นการวิจัยยังเป็นตัวบ่งชี้เพื่อวัดมาตรฐานคำรับรองของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) อีกด้วย แต่ในปัจจุบันการบริหารงานวิจัยของสถาบันอุดมศึกษายังประสบปัญหาการขาดแคลนนักวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ขาดความคล่องตัวของการบริหารงบประมาณและขาดกลไกหรือระบบการจัดการในแต่ละภาคีของระบบวิจัยเชื่อมโยงกัน (ศิโรจน์ ผลพันธิน, 2547: 35) อีกทั้งการบริหารงานวิจัยที่ผ่านมามักให้ความสำคัญที่งบประมาณการวิจัยเป็นหลักแต่ยังขาดระบบการจัดการที่ดีและครบถ้วนตามกระบวนการทำวิจัย (ศรุดา ชัยสุวรรณ, 2552: 74) ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาการบริหารจัดการงานวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศไทย และตามพระราชบัญญัติ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2547 มาตรา 7 ระบุว่า ให้คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นสถาบันร่วมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดินมีหน้าที่หลักประการหนึ่งคือ การวิจัย และอยู่ในมหาวิทยาลัยที่เน้นผลิตบัณฑิตตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) ทั้งนี้ หากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ต้องการพัฒนาด้านการวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ก็จะสามารถพัฒนาจากมหาวิทยาลัยประเภทเน้นผลิตบัณฑิตเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการวิจัยได้ การบริหารการจัดการงานวิจัยในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต้องกระทำให้เป็นระบบมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการศึกษาาระบบกลไกที่จะช่วยขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาอันได้แก่นโยบาย

แผนงาน กลยุทธ์ งบประมาณ สถานที่ ความพร้อมของบุคลากร ความชัดเจนของการพิจารณาภาระงาน ระเบียบ ข้อบังคับ และอื่นๆ

ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานด้านการวิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพปัญหาการจัดการงานวิจัย แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบ กลไก การบริหารงานวิจัยของนักวิจัยเพื่อให้ได้รับการขับเคลื่อนบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย และนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงระบบกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการงานวิจัยในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนากลไกการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ศึกษาถึง สภาพการบริหารจัดการงานวิจัยปัจจุบันของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามระบบวงจรของเดมมิ่ง PDCA ซึ่งประกอบด้วย การกำหนด ยุทธศาสตร์นโยบายแผนงานเป้าหมายของการบริหารงานวิจัย (Plan) การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์นโยบาย แผนงานเป้าหมายของการบริหารงานวิจัย (Do) การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน (Check) การปรับปรุงแก้ไข (Act) และศึกษาความแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการงานวิจัย จำแนกเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นของการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย (Pre Audit) ชั้นการดำเนินการวิจัย (Ongoing) และชั้นการบริหารงานวิจัย

เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ (Post Audit) รวมทั้งปัญหา และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารจัดการ งานวิจัยเพื่อรวบรวมเป็นแนวทางในการพัฒนาการ ขับเคลื่อนระบบ กลไกการบริหารจัดการงานวิจัย ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ขอบเขตด้านประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ คณาจารย์ และบุคลากร ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประกอบด้วยคณาจารย์ จำนวน 85 คน บุคลากร สายสนับสนุนจำนวน 36 คน รวมจำนวน 121 คน

กลุ่มตัวอย่าง เลือกจากประชากรที่ได้รับทุนของคณะศึกษาศาสตร์ ได้แก่ คณาจารย์ และบุคลากรในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 72 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งคณาจารย์ และบุคลากรกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลที่ได้รับทุน การวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ และภายนอกคณะ ระหว่างปี พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายปิดและ ปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ตำแหน่งทางวิชาการ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสอนและวิจัยในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประสบการณ์ในการทำวิจัยในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สาขาวิชาหลักที่ทำวิจัย มีข้อความ จำนวน 8 ข้อ ลักษณะข้อความแบบให้เลือกตอบ และเติมข้อความ

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยศึกษาการบริหารงานวิจัยตามวงจร เดมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย

1) การกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน เป้าหมายของการบริหารจัดการงานวิจัย (Plan) เป็นการถามสภาพการปฏิบัติในการ กำหนดแผน ความชัดเจน การมีส่วนร่วมและความ สอดคล้องมีข้อความจำนวน 4 ข้อ ลักษณะของ แบบสอบถามเป็นแบบจัดอันดับ (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์ การแปลความหมายตอนที่ 2-4 ดังนี้ (สมโภชน์ อเนกสุข. 2550: 168)

เกณฑ์การให้คะแนน

การปฏิบัติมากที่สุด ให้คะแนน 5

การปฏิบัติมาก ให้คะแนน 4

การปฏิบัติปานกลาง ให้คะแนน 3

การปฏิบัติน้อย ให้คะแนน 2

การปฏิบัติน้อยที่สุด ให้คะแนน 1

เกณฑ์การแปลความหมาย

ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึง มีการ ปฏิบัติระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึง มีการ ปฏิบัติระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึง มีการ ปฏิบัติระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึง มีการ ปฏิบัติระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง มีการ ปฏิบัติระดับน้อยที่สุด

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) วิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารจัดการงานวิจัย ความต้องการในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการงานวิจัยจากแบบสอบถามปลายปิด โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม (บุญชม ศรีสะอาด. 2553: 96)

1.1 หาคความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

1.2 หาค่าอำนาจนำหนักเป็นรายข้อตาม Item-total Correlation ใช้ Pearsons Product moment Correlation Coefficient

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการงานวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สรุปผลดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการงานวิจัยปัจจุบันของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามวงจร PDCA สามารถปฏิบัติได้ในระดับดี การกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงานเป้าหมายของการบริหารงานวิจัย สามารถทำได้ค่อนข้างชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการวิจัย ทั้งระยะสั้นและระยะยาว การดำเนินการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการดำเนินการประเมินตนเอง (SAR) ให้เป็นไปตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพด้านการบริหารงานวิจัย มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงด้านการบริหารจัดการงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. แนวทางในการพัฒนากลไกการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ คือ การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย คณะควรส่งเสริมการวิจัยเชิงบูรณาการ มีงบประมาณสนับสนุนการวิจัย และมีการประสานนักวิจัยต่างสาขา สร้างเครือข่ายหรือภาคีวิชาการวิจัยกับหน่วยงานอื่นๆ สนับสนุนด้านเทคโนโลยี สารสนเทศในการค้นคว้าวิจัย และกระตุ้นให้คณาจารย์คิดค้นพัฒนางานวิจัยด้านการบริหารระหว่างดำเนินการวิจัย ควร มีระบบสนับสนุนการนำแนวคิดหรือวิธีการใหม่ๆ มาปรับใช้ในการวิจัย ให้อิสระในการดำเนินการวิจัย และมีความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ ด้านการบริหารเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ควรอำนวยความสะดวกในการจัดการทรัพย์สินทางปัญญา มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อเผยแพร่ตีพิมพ์ผลงานวิจัยให้กับนักวิจัยและควรมีการถ่ายทอดเทคโนโลยี จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานวิจัย โดยมีความต้องการในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการงานวิจัยปัจจุบันของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามวงจร PDCA สามารถปฏิบัติได้ในระดับดี การกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงานเป้าหมายของการบริหารงานวิจัย สามารถทำได้ค่อนข้างชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการวิจัย ทั้งระยะสั้นและระยะยาว การดำเนินการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการดำเนินการประเมินตนเอง (SAR) ให้เป็นไปตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพด้านการบริหารงานวิจัย มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงด้านการบริหารจัดการงานวิจัย ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กับการประกันคุณภาพการศึกษาตามคู่มือประกันคุณภาพการศึกษากายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2554: 69) มีการนำผลการประเมินตนเองมาพัฒนาปรับปรุงแผนบริหารงานวิจัย (Improvement plan) มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และนำผลการประเมินไปพัฒนาแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการประจำปีในรอบปีต่อไปได้ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2554) ได้กำหนดตัวบ่งชี้ 1.1 กระบวนการพัฒนาแผน โดยให้มีการติดตามผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ที่มีการประเมินผลการดำเนินงาน และนำผลการพิจารณา ข้อคิดเห็น

และข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแผน ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพร พงศ์ภิญโญโสภาส และคณะ. (2556: 71) ได้ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า สภาพและปัญหาการบริหารงานวิจัยโดย ภาพรวมและทุกรายด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน การจัด องค์การ การนำ และการควบคุม มีการปฏิบัติในระดับ ปานกลาง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิจัยโดย ภาพรวมและทุกรายปัจจัย ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สังคม การเมือง กฎหมาย เทคโนโลยีและอำนาจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิจัย โดยเฉพาะ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและด้านกฎหมายส่งผลต่อการ บริหารงานวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จากการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการไกลการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพคือ การพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย คณะควรส่งเสริมการวิจัยเชิงบูรณาการ มีงบประมาณสนับสนุนการวิจัย และมีการประสานนักวิจัยต่างสาขา สร้างเครือข่ายหรือภาควิชาในการวิจัยกับหน่วยงานอื่น ๆ สนับสนุนด้านเทคโนโลยี สารสนเทศในการค้นคว้าวิจัย และกระตุ้นให้คณาจารย์คิดค้นพัฒนางานวิจัย ด้านการบริหารระหว่างดำเนินการวิจัย ควรมีระบบสนับสนุนการนำแนวคิดหรือวิธีการใหม่ๆ มาปรับใช้ในการวิจัย ให้อิสระในการดำเนินการวิจัย และมีความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ทั้งทางด้านบริหารเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ควรอำนวยความสะดวกในการจัดการทรัพย์สินทางปัญญา มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อเผยแพร่ตีพิมพ์ผลงานวิจัยให้กับนักวิจัยและควรมีการถ่ายทอดเทคโนโลยี จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานวิจัย โดยมีความ

ต้องการในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโรจน์จรรย์ย์ ด้านสวัสดิ์ และคณะ (2550: 5) ซึ่งพบว่า ประเด็นที่มีความสำคัญเร่งด่วน ที่ควรเร่งดำเนินการปรับปรุง/พัฒนา ได้แก่ ระบบสารสนเทศงานวิจัย ส่วนกลไกการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย คือ ควรมีงบประมาณสนับสนุนการวิจัย และควรจัดทำฐานข้อมูลแหล่งทุนวิจัย ส่วนขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ควรพัฒนาระบบสนับสนุน โดยการสนับสนุนการนำแนวคิดหรือวิธีการใหม่ๆ มาปรับใช้ในการวิจัยรองลงมาคือ ควรให้อิสระในการดำเนินการวิจัย และมีความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ และพัฒนากลไกสนับสนุนการดำเนินการวิจัยรายโดยจัดหาเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อการวิจัย ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือครุภัณฑ์ต่างๆ เพื่อสนับสนุนการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ ทรายแก้ว และคณะ. ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ พบว่ามี 3 ประเด็นหลักที่ควรเร่งดำเนินการคือ 1. มีประเด็นวิจัยมุ่งเป้าเพื่อให้มีงานวิจัยที่มีทิศทางเดียวกัน 2. พัฒนา ระบบบริหารงานวิจัยผ่านระบบสารสนเทศและแนวทางการจัดสรรทุนการวิจัย 3. พัฒนาศักยภาพนักวิจัยด้าน ความหลากหลายทางชีวภาพ จากนั้นสถาบันวิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตามรายประเด็น ดังนี้ 1. กำหนดประเด็นวิจัยมุ่งเป้าร่วมกับคณะ และดำเนินการผ่านศูนย์นี้เวคน์ชานเมือง 2. พัฒนาระบบบริหาร งานวิจัย 2 ส่วน คือ ฐานข้อมูลนักวิจัยและการเผยแพร่วารสารผ่านระบบสารสนเทศสำหรับด้านการจัดสรร ทุนการวิจัย สถาบันวิจัย และพัฒนาได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดสรร ทุน ประเภททุน และขั้นตอนการ พิจารณาและติดตามงานวิจัย น าเสนอแนวทางต่อผู้บริหาร และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานต่างๆ ทราบ โดยทั่วกัน 3. พัฒนาศักยภาพนักวิจัยด้านความ

หลากหลายทางชีวภาพ มีการพัฒนาต่อเนื่องผ่านกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัย ลงฝึกปฏิบัติการวิจัยชุมชนที่จังหวัดปทุมธานี และ จังหวัดสิงห์บุรี พัฒนาการเขียนข้อเสนอโครงการ และการบูรณาการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพพร้อมกับการเรียนการสอน และผลการการถอดบทเรียนการจัดการความรู้กระบวนการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหาร จัดการการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ ของผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ที่สุด ($X=4.78$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา ดังนี้

1.1. ควร มี ประเด็น/โจทย์วิจัยจากท้องถิ่น/เครือข่าย และส่งเสริมให้นักวิจัยสำรวจความต้องการจากปัญหาต่างๆ ในท้องถิ่น โดยลงพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น มีการประชุมร่วมกันเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยที่สามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

1.2 ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยให้กับคณาจารย์ หรือจัดทำหลักสูตรเพื่อการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย มีการให้ความรู้ด้านการวิจัยในลักษณะ KM และกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรม ต้องเข้าร่วมทุกครั้งมีการจัดทำตัวอย่างข้อเสนอโครงการวิจัยให้ครอบคลุมสาขาวิชาการ และมีผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบข้อเสนอโครงการวิจัยหลากหลายสาขาวิชา

1.3 ควรจัดหา รวบรวมแหล่งข้อมูลในการตีพิมพ์บทความในวารสารที่ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของสากล มีความหลากหลายของสาขาวิชา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเจาะลึกในเชิงคุณภาพ

เพิ่มเติมโดยการสัมมนาจะลึกในการพัฒนา
แนวทางการบริหารจัดการงานวิจัย และเชิง
นโยบายในการพัฒนาระบบ กลไกการบริหาร
จัดการงานวิจัยของระดับผู้บริหารเพื่อศึกษา
ประกอบในการพัฒนา

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการ
บริหารจัดการงานวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัย ที่
ไม่ได้เน้นการวิจัยกับมหาวิทยาลัยที่จัดอยู่ในกลุ่ม
ที่เน้นการวิจัย เพื่อนำข้อแตกต่างมาพิจารณา
เพิ่มศักยภาพการวิจัยของมหาวิทยาลัยกลุ่มที่ไม่
เน้นการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2541). การประเมินอภิमानและการวิเคราะห์อภิमानรายงานผล
การ ประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 21(2): 125-145.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พจน์ ทราญแก้ว และคณะ. (2558). แนวทางการบริหารจัดการการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพมหา
วิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. *วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(3): 339- 340.
- มานิต บุญประเสริฐ และคณะ. (2546). รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษา
แนวใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.
- โรจน์จรรย์ ด่านสวัสดิ์ และคณะ. (2550). *โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการ
บริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์: กรณีศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี*. รายงานวิจัย เสนอสํานักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ศรุดา ชัยสุวรรณ. (2552). *รูปแบบการบริหารงานวิจัยในมหาวิทยาลัยเอกชน*. ค้นวันที่ 20 กันยายน
2553 จาก <http://gotoknow.org/blog/dr-saruda/312324>
- ศรีสมภพ จิตภิมรย์ศรี และคณะ. (2550). *โครงการระบบบริหารงานวิจัยสำหรับมหาวิทยาลัยภูมิภาค:
กรณีศึกษาสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. รายงานวิจัย
เสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ศิโรจน์ ผลพันธิน. (2547). *รูปแบบการบริหารงานวิจัยของสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). *คู่มือประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับ
อุดมศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *กรอบแผนอุดมศึกษาระยะ
ยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). *กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปีฉบับที่ 2 (พ.ศ.
2551-2565)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

สุภาพร พงศ์ภิญโญโอบาส และคณะ. (2556). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 15(2): เมษายน-มิถุนายน.